

Lääne-Viru maakonnas Vinni vallas Palasi külas riigimetsa kvartali TU004 eraldisel 9 lageraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes Riigimetsa Majandamise Keskuse (registriood 70004459; RMK) volitatud esindaja Ragnar Kaivapalu poolt 20.12.2024 esitatud metsateatisest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõige 1 punkt 2, § 6 lõige 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõige 2 ja 8¹, metsaseaduse (MS) § 41 lõige 8¹, Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1 Jätta algatamata Lääne-Viru maakonnas Vinni vallas Palasi külas Tudu metskond 3 maaüksusel (kinnistu registriosa nr 14956850, katastritunnus 90005:001:0080) eraldisel 9 lageraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2 Täiendavad keskkonnameetmed lisaks õigusaktidest tulenevatele nõuetele ei ole vajalikud.

1.3 Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1 RMK volitatud esindaja Ragnar Kaivapalu esitas 20.12.2024 Keskkonnaametile metsateatise riigimetsa kvartali TU004 eraldisel 9 lageraie tegemiseks.

Raie on kavandatud 2,55 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 583 tm. Metsateatis on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris (metsaregister) nr 50001091375 all.

Kavandatav raieala piirneb Natura 2000 võrgustikku kuuluvate Sirtsu loodusalaga ja Sirtsu linnualaga ning siseriiklikult Vabariigi Valitsuse 31.07.2024 määrusega nr 122 (edaspidi määrus nr 122) „Sirtsu looduskaitseala kaitse-eeskiri” kaitse alla võetud Sirtsu looduskaitseala Sirtsu soo sihtkaitsevööndiga. Määruse nr 122 § 3 järgi on kaitseala valitseja Keskkonnaamet.

2.2 Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, MS § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4).

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lõike 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1 Kavandatav tegevus

3.1.1 Tegevuse iseloom ja maht

Kvartali TU004 eraldisel 9 kavandatakse lageraiet 2,55 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 583 tm.

Lageraie on uuendusraie (MS § 28 lõige 4 punkt 1), mida tehakse, et võimaldada metsa uuendamist või uuenemist (MS § 28 lõige 6). Lageraie korral raiutakse raielangilt ühe aasta jooksul raie algusest arvates kõik puud, välja arvatud seemnepuudeks jäetavad 20–70 hajali või mõnepuuliste gruppidega paiknevad mändi, arukaske, saart, tamme, sangleppa, künnapuud või jalakat ühe hektari kohta ja elujõuline järelkasv ning säilikpuud ehk elustiku mitmekesisuse tagamiseks vajalikud puud või nende säilinud püstiseisvad osad (MS 29 lõige 1). Seega, lageraie eesmärgiks on metsa uuendamine, uue metsapõlve rajamine.

3.1.2 Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Tudu metskond 3 maaüksus asub Lääne-Viru maakonnas Vinni vallas. Kavandatud raie jääb alale, kus kehtib Vinni Vallavolikogu 27.06.2024 otsusega nr 17 kehtestatud Vinni valla üldplaneering¹, millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3 Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutamist. Kavandatava lageraie käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja² §-s 19 sätestatuga.

3.1.4 Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raie tööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5 Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raie tööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

¹ Kättesaadav: <http://www.vinnivald.ee/uldplaneering>

² Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

3.1.6 Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7 Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietöödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8 Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2 Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1 Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Tudu metskond 3 maaüksuse sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, kinnistu asub hajaasustuspiirkonnas.

Kavandatava raieala vahetus mõjualas (milleks on kuni 30 m)³ raielaga lõunas piirneval sama kvartali eraldisel 6 on 27.06.2024 registreeritud lageraie pindalal 2,4 ha, hinnangulise raie mahuga 627 tm (mõjualas kavandatud raie asub samuti väljaspool Sirtsu loodusala ja linnuala). Alal ei ole teisi kavandatud raieid (metsaregistris kehtivad registrikandeid raieteks).

Raiega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana. Lageraie järgselt on metsaomanikul kohustus tagada metsa uuenemine (MS § 24 lõige 3, § 25 lõige 1).

3.2.2 Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumise võime

Raiealal ei esine taastumatu loodusvarasid. Raieala asub jänese kapsa-kõdusoo kasvukohatüübis ja seal kasvab valmiva metsa arenguklassi kuuluv sanglepa enamusega segapuistu.

3.2.3 Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

³ Runnel, K. 2021. RMK rakendusüüri „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine”. https://media.rmk.ee/files/Rakendusüüri_Metsafragmentid_lopparuanne_R1.pdf

Kavandatud raie otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raie läbi viiakse. Raielangiga piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, kuid need ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raie kavandatakse metsamaastikus, alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Kavandatav raieala piirneb Natura 2000 võrgustikku kuuluvate Sirtsu loodusalaga ja Sirtsu linnualaga ning siseriiklikult kaitse alla võetud Sirtsu looduskaitsealaga.

Kultuuriväärtusi raiealal ei leidu.

Kavandatava raieala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4 Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud MS §-s 35. Kavandatavate raie töödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3 Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava lageraie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatava raie mõju keskkonnaelementidele:

Vesi - raiealal ja selle 30 m mõjualas ei asu veekogusid, seega veekogusid ei mõjutata.

Välisõhk ja kliima – kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksikud raied eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus - raie on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele, langi pindala ei ületa MS § 29 lg-õike 11 sätestatud maksimaalselt lubatud lageraie langi pindala, seega ei mõjuta raie eelduslikult oluliselt maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele – kavandatav raie neid elemente ei mõjuta. Raie tööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raie teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatav raie on ühekordse lühiajalise mõjuga, kestusega kuni üks kuu. Raie teostamise järgselt mõjud pöörduvad – langi uuenemine tagatakse MS §-s 24 sätestatud korras. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1 Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Kavandatavate raiealade mõjualas (milleks loetakse kuni 30 m) asub Sirtsilinnuala ja Sirtsiloodusala. Ala kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 punkti 1 alapunktis 51 ja punkti 2 alapunktis 395.

Eelhindangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile.

Loodusdirektiivi⁴ artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁵ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga.

Looduskaitseseaduse (LKS) § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁶ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2 Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Kavandatav raieala ei asu Sirtsilooduslal ega Sirtsilinnualal, kuid loodusala ja linnuala paiknevad raieala 30 m mõjualas. Kavandataval raiealal ega 30 m mõjualas ei ole registreeritud Sirtsiloodusala ega linnuala kaitse-eesmärgiks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega liikide elupaiku.

Lageraie käigus tekib lage ala suurusega 2,55 ha. Raie käigus säilitatakse seemne- ja säilikuud, samuti on kohustus säilitada elujõuline järelkasv. Piirnevatel Sirtsilooduslal ega linnualal raiet ei tehta. Sirtsiloodusala ja linnuala kaitse-eesmärgid on tagatud siseriiklike õigusaktidega. Siseriiklike kaitsealade moodustamisel (sh piiride paikapanemisel) on arvestatud, et ka Natura 2000 võrgustikku kuuluva ala kaitse-eesmärgid oleksid kaitstud. Kavandatava raiega raiutakse väike osa loodus- ja linnualaga piirnevast alast, võrreldes kogupiiriga, seega olulist mõju ei ole.

⁴ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:01992L0043-20070101&from=EN>

⁵ Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätteid (2019/C 33/01) lk 21-22.) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

⁶ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas: http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

Kokkuveoteede asukohta ei ole määratud, kuid metsamaterjali veosuund on läänes asuva kruusakattega Suurekivi tee suunas, seega metsamaterjali veol Natura 2000 võrgustiku alasid ei läbita.

Kuna kavandatava raieala ja selle 30 m mõjupiirkonnas ei ole registreeritud Natura 2000 võrgustiku alade kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega liikide leiukohti, siis kavandatud raietegevus Sirtsiloodusala ja linnuala kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatav raie ei mõjuta ebasoodsalt Sirtsiloodusala ja linnuala kaitse-eesmärke ega nimetatud alade terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Raie on kavandatud väljapoole siseriiklikult käise alla võetud Sirtsilooduskaitseala Sirtsilooduskaitsevööndit, kuid piirneb sellega. Raiealal ja selle vahetus mõjualas (kuni 30 m) ei esine Sirtsilooduskaitseala kaitse-eesmärgiks olevaid väärtuseid ega muid kaitstavaid loodusobjekte, mida raie mõjutaks.

3.3.2 Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Kavandatava raieala pindala koos piirneva lageraiega eraldisel 6 on kokku 4,95 ha, mis ei ületa MS § 29 lõikes 11 sätestatud lubatavat maksimaalset langi suurust ning puistud vastavad MS § 29 lgõike 4 ja metsa majandamise eeskirja §-s 3 sätestatud lageraiet lubavatele kriteeriumitele.

Kavandatav raie ning samuti mõjualas kavandatud raie on kooskõlas üldplaneeringuga, LKS-ga ja MS-ga ning muude õigusaktidega, seega eelduslikult olulist koosmõju ei ole.

3.3.3 Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raie puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Säilikpuid tuleb lageraielangile jätta vastavalt MS § 29 lõige 1 punkti 3 nõuetele (vähemalt 5 tm/ha). Nõuded säilikpuude ehk elustiku mitmekesisuse tagamiseks jäetavate puude ja nende säilitamise kohta on sätestatud metsa majandamise eeskirja §-s 13.

LKS § 55 lõikest 6¹ lähtuvalt on keelatud looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine ning tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal. Lindude pesitsemise tippaeg on aprilli keskpaigast suve keskpaigani.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud metsa majandamise eeskirjaga.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4 Eelhinnangu järeldus

Kavandataval lageraiel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning

tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Sirtsu loodusala ja Sirtsu linnuala, mis kuuluvad Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja ala terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Eelhindamise otsus on koos metsateatise otsusega metsaregistris ning avalikustatakse väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhinnangu koostaja:

Ülle Visnapuu
metsahoiu vanemspetsialist
metsaosakond